

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.II.20.153/2024/5.

A felperes: Felperes1

(Cím1)

A felperes képviselője: Kummer Ügyvédi Iroda

(cím4;

ügyintéző: dr. Kummer Ákos ügyvéd)

Az I.r. alperes: Alperes1

(cím2)

A II.r. alperes: Alperes2

(Cím3)

Az alperesek képviselője: dr. Kovács Loránd Ügyvédi Iroda

(cím6;

ügyintéző: dr. Kovács Loránd ügyvéd)

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott ítéletének száma:

Székesfehérvári Törvényszék

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

I-II.r. alperes, 9. sorszám

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét megváltoztatja és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Mellőzi a II.r. alperest a felperes javára perköltség, valamint az állam javára eljárási illeték fizetésére kötelezését.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I-II.r. alpereseknek együttesen 60.960,- (hatvanezer-kilencszázhatvan) Ft első- és másodfokú perköltséget, továbbá 60 napon belül 84.000,- (nyolcvannégyezer) Ft feljegyzett kereseti és fellebbezési illetéket az államnak a Nemzeti Adó-és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni a jogerős bírósági határozatot hozó bíróság nevét és a határozat ügyszámát, valamint az illetékfizetésre kötelezett személy adószámát.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes jogelődje, mint üzembeadó, valamint a perben részt nem vevő üzemeltetésbe vevő cégek között a helységi távhőellátás biztosítására 1998. július 1-jén üzemeltetési-vállalkozási szerződés lépett hatályba 2023. június 30-ig tartó időszakra. A Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal (Hivatal) 124/2012. számú határozata értelmében a perben nem álló cég1 Kft. (cég1) helységi településre távhőszolgáltatói működési engedéllyel rendelkezett. helységi Megyei Jogú Város Közgyűlése az Üzemeltetési-vállalkozási szerződést 2021. június 30-ára felmondta.

[2] A Hivatal a H 1579/2021. számú határozatával visszavonta a cég1 részére helységi ellátására korábban kiadott távhőszolgáltatói működési engedélyt, a távhőszolgáltatói feladatok ellátására a H 1721/2021. számú határozatával a felperest jelölte ki és a H 2662/2021. számú határozatában részére új távhőszolgáltatói működési engedélyt adott ki. A H 1579/2021. számú határozatot a közigazgatási bíróság jogerősen megsemmisítette, és a Hivatalt az eljárás megismétlésére kötelezte. A 2022. december 30-án indult megismételt eljárásban a Hivatal a H 2694/2023. számú határozatával a cég1 működési engedélyét 2021. július 1-jei hatállyal ismét visszavonta. E határozatot a közigazgatási perben eljáró bíróság szintén megsemmisítette.

[3] A helység1 távhőszolgáltatását szolgáló tárgyi eszközök, távhőtermelő létesítmények több különböző ingatlanon vannak elhelyezve, melyek kapcsán a távhőtermelő tevékenység végzésére a Hivatal külön-külön adott ki engedélyeket az adott ingatlant különböző jogcímenek használó, illetve az azon levő létesítményeket üzemeltető különböző gazdasági társaságok részére. Ilyen a távhőszolgáltatáshoz kapcsolódó üzem (erőmű, kazán) működött a helység1, cím7. szám alatt is.

[4] A helység1 belterület hrsz.1 cím7. szám alatti ingatlan tulajdonosa a cég2 Zrt., az ingatlant földhasználati jog terheli az cég3 Kft. tulajdonában álló hrsz.2-ú építmény javára. Az itt található erőművet egy 2007-ben kötött, 2023-ig szóló határozott idejű együttműködési szerződés alapján üzemeltette az cég4 Kft.. és az cég3 Kft., majd az üzemeltetést 2021. évben az cég4 Kft.. és a cég1 végezték.

[5] A korábbi engedélyes távhőtermelői működési engedélyét a Hivatal a 2021. szeptember 8-án kelt H 2424/2021. számú határozatával 2021. szeptember 15-én reggel 6 órától visszavonta, és ezen időponttól kezdődően a H 2425/2021. számú határozatával a felperest jelölte ki távhőtermelői tevékenység végzésére az ezen ingatlanon található távhőtermelői létesítménybe. A H 2424/2021. számú határozat kötelezte az cég3 Kft.-t, hogy biztosítsa a kijelölt távhőtermelő felperes részére az adott ingatlanon távhőtermelői tevékenység folyamatos és biztonságos végzéséhez szükséges eszközökhöz való hozzáférést, továbbá működjön együtt a felperessel annak érdekében, hogy a távhőtermelési tevékenység átadása a lehető legyorsabban és zökkenőmentesen megvalósuljon. A H 2425/2021. számú határozat rögzítette, hogy a kijelölt engedélyes felperes a kijelölés időpontjától jogosult és köteles a távhőtermelő létesítményt és a távhőtermelés célját szolgáló tárgyi eszközöket birtokba venni, a kijelölés szerint távhőtermelő tevékenység céljára használni, valamint köteles a határozat véglegessé válásától azonnali előkészületi intézkedéseket tenni a távhőtermelés megkezdésére. E határozatokkal szemben közigazgatási per volt indítható, aminek a végrehajtásra halasztó hatálya nem volt.

[6] Ilyen előzményeket követően 2021. szeptember 15-én reggel 6 órakor a helység1i hrsz.1 cím7. szám alatti ingatlanon megjelentek a felperes egyes alkalmazottai, továbbá a vele szerződéses viszonyban álló vagyonzvédelmi-biztonsági szolgálat emberei és a tulajdonos képviselőjének tiltakozása, valamint az ingatlant védő másik vagyonzvédelmi csoport fizikai ellenállása ellenére birtokba vették az ingatlant. Az ellenérdekű felek által megbízott vagyonzvédő csapatok között dulakodás is kialakult, melynek a jelenlévő rendőrség vetett véget. Az ingatlanon található, távhőtermelési célt szolgáló eszközök elhelyezésére szolgáló épület lezárt kapuján a felperes alkalmazottai oly módon jutottak be, hogy azt sarokcsiszolóval (flex-szel) felvágták.

[7] Az ingatlan, illetve az azon található, a távhőszolgáltatáshoz kapcsolódó üzem kapcsán a felperes 2021. szeptember 15-én 8 óra 05 perckor birtokvédelmet kért a jegyzőtől, aminek az a KP/36066-2/2021. számú határozatával helyt adott. Az cég3 Kft.-t, illetve alkalmazottait, valamint az érdekében eljáró személyeket eltiltotta attól, hogy zavarják a felperest az ingatlanra történő bejutásában és a távhőtermelést biztosító tárgyi eszközök birtoklásában, továbbá eltiltotta őket a fennálló birtokviszony megváltoztatásától, a felperes birtokláshoz való jogának zavarásától. A határozatot a meghozatalától számított 3 napon belül végre kell hajtani.

[8] Még a fenti eseményeket megelőzően, 2021. szeptember 9-én a Dunaújvárosi Járásbíróság előtt az cím7. szám alatti ingatlan tulajdonosa (a cég2 Zrt.) birtokvédelmi pert indított a Felperes Zrt.-vel szemben, és kérte, hogy a bíróság kötelezze őt az cím7. szám alatti ingatlanon fennálló birtokállapot tisztelőben tartására, továbbá tiltsa el a birtok zavarásától. 2021. szeptember 22-én keresetváltoztatást terjesztett elő és kérte a Felperes Zrt.-t az ingatlan eredeti birtokállapotának helyreállítására, annak az ő részére történtő visszaadására kötelezni, továbbá eltiltani a perbeli ingatlan birtoklásában való zavarástól. Előadta, hogy a Felperes Zrt.. 2021. szeptember 15-én tilos önhatalommal, erőszak alkalmazásával vette birtokba az ingatlant. A cég2 Zrt. keresetét – a Dunaújvárosi Járásbíróság utóbb bekövetkezett kizártságára tekintettel eljáró – Veszprémi Járásbíróság 12.G.20.310/2022/9-I. számú ítéletével elutasította. Indokolásában kifejtette, hogy a Felperes Zrt.-t a Hivatal H 2425/2021. számú határozata 2021. szeptember 15-én reggel 6 órától kijelölte távhőtermelői tevékenység végzésre azzal, hogy a kijelölés időpontjától jogosult az ingatlan birtokba vételére. A határozat végrehajtására az ellene indítható közigazgatási pernek nincs halasztó hatálya, így annak kimenetelétől függetlenül a Felperes Zrt.. jogosult volt a távhőtermelő létesítmény átvételére, az ingatlan birtokba vételére a távhőtermelés célját szolgáló tárgyi eszközökkel együtt. A Hivatal határozata a cég2 Zrt. tulajdonjogát a Ptk. 5:174. § alapján részben korlátozta és a Felperes Zrt.. részére jogalapot teremtett arra, hogy az ingatlant 2021. szeptember 15-én reggel 6 órától birtokba vegye, oda belépjen és az erőművet is használja. Arra a következtetésre jutott, hogy a Felperes Zrt.-nek az ingatlan használatára és birtoklására jogcíme volt, a cég2 Zrt. nem tudta bizonyítani a Felperes Zrt.. részéről a tilos önhatalmat.

[9] 2021. szeptember 16-án az alperesi hírportál az előző napi történésekről „Erőszakkal foglalták el az erőművet” című cikket tett közzé, melyben – egyebek mellett – azt közölte, hogy „az cím7i telephelyen mintegy hat rendőrautó és őrző-védő szolgálat több, mint húsz embere volt a helyszínen; mivel itt nem történt békés átmenet (...) az erőszakos behatolás során az őrző-védők és a telephelyen bent levők között tettelegességgig fajult a vita”.

[10] Az alperesi hírportál 2021. október 18-án „MEKH: A Felperes Zrt.. kérelmének elbírálása folyamatban van” címmel újabb cikket jelentetett meg a helységi távhőrendszer kérdéskörével kapcsolatban, melyben beszámolt a felperes, valamint a cég1 Kft. közti jogvitáról. Ennek keretében olyan közlést is tett, miszerint „A Felperes Zrt.. távhőszolgáltatási eszközökhöz való hozzáférését a Székesfehérvári Törvényszék intézkedése kizárja. A törvényszék végzése a cég1 Kft.-t tartotta birtokban, ennek ellenére a Felperes Zrt.. erőszakos módon, számtalan jogszabályt megsértve kísérli meg átvenni a szolgáltatást”.

[11] A felperes a 2021. szeptember 16-i és 2021. október 18-i alperesi közlések kapcsán sajtóhelyreigazítást nem kért.

[12] Az alperesi hírportál a 2024. június 5-én „Egy város gazdálkodása és vagyonvesztése” címmel közzétett cikkében helységi Önkormányzatának gazdasági helyzetéről közölt információkat, továbbá kritikát fogalmazott meg a városvezetés gazdálkodásával kapcsolatban. Az általa felelőtlennek minősített gazdálkodás kapcsán példaként utalt a távhőszolgáltatással, illetve a fűtőerőművekkel kapcsolatos bírósági eljárásokra, valamint arra a – szerinte fennálló – ellentmondásra, hogy míg 2021. október 5-én a polgármester azt közölte: a városban a távhőtermelést és a távhőszolgáltatást is egy száz százalékban önkormányzati tulajdonban levő cég – vagyis a felperes – végzi, addig 2022.

október 5-től már egy magáncég végzi a hőtermelést az önkormányzat hozzájárulásával. A cikk az Önkormányzat döntését szakmailag megalapozatlannak minősítette, és utalt arra, hogy az aktuális helyzet szerint minden távhőforrás a telephelyekkel együtt az cégcsoport1 cégcsoport egyes tagjai tulajdonában van; illetve a helységi távhőrendszer, a távhővezetékek, hőelosztók, hőközpontok nagyságrendileg fele-fele arányban állnak az önkormányzati tulajdonú felperes és az cégcsoport1 cégcsoport tulajdonában. A két érdekkör között jelenleg jogviták, hatósági eljárások vannak folyamatban, melynek eredménye bizonytalan, ezért a város felelőtlen vagyongazdálkodása jogi értelemben is bizonyosságot nyerhet.

[13] A cikk a felperessel kapcsolatban a következő közlést tette: „2021. szeptemberében »tilos önhatalommal birtokot szerzett«, azaz erőszakosan elfoglalta, és így birtokon belül került azoknál a cégeknél, amelyekkel 2021. év tavaszán felmondásra kerültek a szerződések. (...) Az, hogy jelen esetben a Személy1 tulajdonában levő cégcsoport1 lesz-e a Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal, a MEKH által kijelölt távhőtermelői és távhőszolgáltatói engedélyes, vagy az erőszakosan birtokon belül került Felperes Zrt.. és a cég5, még nem tudjuk.”

[14] A felperes a rá vonatkozó közlésrészek miatt 2024. június 21-én helyreigazítás iránti kérelemmel fordult az alperesekhez, és kérte annak közlését, hogy a cikk valótlanul állította, hogy a felperes tilos önhatalommal, erőszakosan foglalt el helységi távhőszolgáltatását biztosító létesítményeket. A kérelmet az alperesek 2024. június 25-én vették át, annak nem tettek eleget.

[15] A felperes a 2024. július 8-án előterjesztett keresetében a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. tv. (Smtv.) 12. § (1) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 496. § (1), (4) bekezdése, a PK.12. állásfoglalás alapján a hirportal1.hu portálon 2024. június 5-én megjelent cikk fenti, rá vonatkozó közlésrészeivel kapcsolatosan az I. r. alperest helyreigazítás közzétételére, a II. r. alperest perköltségei megfizetésére kérte kötelezni.

[16] Állította, nem valós a cikk azon közlése, mely szerint 2021. szeptemberében tilos önhatalommal szerzett birtokot, és erőszakos elfoglalás útján került birtokon belülré azoknál a cégeknél, amelyekkel 2021. év tavaszán a távhőszolgáltatásokkal kapcsolatosan a szerződések az Önkormányzat felmondása nyomán megszűntek, ennek folyamánként kellett birtokba vennie e cégcsoport egyes, a város távhőszolgáltatását biztosító eszközeit és ingatlanait. A birtokbavétel azonban nem erőszakkal és nem tilos önhatalommal történt, minden esetben jogszerűen járt el. Ezt igazolják helységi Megyei Jogú Város Jegyzője előtt keletkezett különböző birtokvédelmi határozatok, a Dunaújvárosi Járásbíróságon 3.G.40.060/2022., valamint a Veszprémi Járásbíróságon 12.G.20.310/2022. és 16.G.20.312/2022. számon folyt eljárásokban született, reá nézve kedvező, az érvelését teljes egészében elfogadó döntések. Ezekről ő maga is és helységi Önkormányzata is sajtóközleményeket juttatott el az I. r. alpereshez, aki az általa ismert jogerős bírósági ítéletekkel és végleges jegyzői birtokvédelmi határozatokkal szemben állította, hogy tilos önhatalommal, erőszakos magatartással szerzett a felperes birtokot. A sérelmezett közlés nem véleménynyilvánítás, nem is való tényekből levont okszerű következtetés, hanem – a bizonyíthatósági teszt alapján – határozott tényállítás, azt az I. r. alperes nem „nem ellenőrzött információként” közölte. A jogerős bírósági ítéletekre és a végleges jegyzői birtokvédelmi határozatokra tekintettel egyértelműen megállapítható volt az I. r. alperes számára, hogy a

felperes birtokvédelmi igénye megalapozott, az ellenérdekű felek birtokvédelmi igénye pedig megalapozatlan.

[17] A helység¹, cím⁷. szám alatti ingatlanon történetekkel kapcsolatban laikusként akár le is volt vonható olyan következtetés, hogy részéről erőszakosan, tilos önhatalommal történt a behatolás, ugyanakkor ezen eseményekkel kapcsolatban rendelkezésre álltak a jegyző birtokvédelmi határozatai és a bíróságok birtokvédelmi ügyben hozott határozatai is, melyek azt állapították meg, hogy nem történt tilos önhatalom. Ennek folytán az alperesek nem hivatkozhatnak arra, hogy a helyszínen tapasztaltak az általános közfelfogás szerint erőszakos vagy tilos önhatalommal végrehajtott cselekményeknek minősülnek.

[18] Az alperesek a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérték.

[19] Előadták, hogy a sérelmezett cikk nem tartalmazott valótlan állítást, így az Smtv. 12. § (1) bekezdésben foglalt feltételek nem állnak fenn. A felperes által sérelmezett közlés olyan értéktétel volt, amelynek ténybeli alapjai minden elemükben a valóságnak megfeleltek. A valóság bizonyítására csatoltak három video-felvételt, melyeken látszott, hogy a felperes húsz biztonsági embere áll szemben a tulajdont védő három fős csoporttal és köztük dulakodás alakult ki. Az is látható volt, hogy egy felperes nevével feliratozott ruházatot viselő személy flex-szel nyitott ki, tört fel egy ajtót. Mindezek hétköznapi értelemben, az újságírók által alkalmazott hétköznapi szóhasználat szerint erőszakos módon történő, önhatalmú igényérvényesítést jelentenek. Amennyiben az ingatlanba történő belépést a jogosulttól megtagadják, jogos igényének nem erőszakkal, hanem végrehajtás útján kell érvényt szereznie. Hivatkozott arra is, hogy a kifogásolt cikk a sérelmezett közlést kontextusba helyezte az érintett felek közötti szerződéses jogviszonyok és azok megszűnte ismertetésével. A felperes az ingatlan és az eszközök jogszerű birtokbavételére jogcímmel, engedéllyel, felhatalmazással a kérdéses időpontban nem rendelkezett, ezért a 2021. szeptember 15-én reggel 6 órakor megkezdett cselekmény okkal volt minősíthető – a cikk szerzőjének szóhasználatára szerint – tilos önhatalomnak, erőszakos cselekménynek.

[20] A PK. 12. állásfoglalás III. pontja, a 7/2014. (III.7.) AB határozata alapján állították, hogy közéleti vita esetén az I.r. alperes helyreigazítás kötelezettség nélkül beszámolhatott az annak során megjelent álláspontokról, értékelhette a különböző megnyilatkozásokat, azokból a véleménynyilvánítás keretein belül vonhatott le következtetéseket. A vélemény szabadság oltalma alatt állnak az erős, túlzó jellegű kritikát megfogalmazó és a polemikus stílusban megírt, de vékony ténybeli alapokon nyugvó értéktételek és értéktétellel terhelt tényállítások is. Vélemény is tartalmazhat tényállítást, hiszen a tények alapján tényekre vont következtetés is minősülhet véleménynek. A perbeli cikk felperesre vonatkozó közlései okszerű következtetést tartalmaztak, mert voltak olyan valós tények, melyek alapján megtehette a sérelmezett kijelentést.

[21] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével kötelezte az I.r. alperest, hogy 5 napon belül a www.hirportal1.hu internetes hírportál kezdőoldalán, önálló hírként, 48 órán keresztül az eredeti cikk megjelenési helyével azonos helyen és betűszedéssel „Helyreigazítás az »Egy város gazdálkodása és vagyonvesztése« című cikk miatt a Felperes Zrt.-t illetően” címről elérhetően; továbbá mindaddig, amíg a cikk elérhető, de legalább 30 napig a 2024.

június 5-én „Egy város gazdálkodása és vagyronvesztése” című cikk címe alatt, annak szövege előtt, azzal azonos betűszedéssel, a következő közleményt tegye közzé: „Helyreigazítás: a 2024. június 5-én »Egy város gazdálkodása és vagyronvesztése« címmel megjelent cikkben valótlanul állítottuk, hogy a Felperes Zrt.. tilos önhatalommal foglalt el helységi távhőszolgáltatását biztosító létesítményeket”. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, kötelezte a II.r. alperest a felperes javára 88.900,- Ft elsőfokú perköltség, az állam javára pedig 36.000,- Ft feljegyzett kereseti illeték megfizetésére kötelezte.

[22] Ítéletének indokolása szerint a keresettel érintett sajtócikk a felperest illetően kizárólag azt a megállapítást tartalmazta – az annak alapjául szolgáló (elsődleges) tények ismertetése nélkül –, hogy 2021. szeptemberében tilos önhatalommal, illetve erőszakos foglálás révén szerzett birtokot. E megállapításnak az erőszak alkalmazásával történő birtokszerzésre vonatkozó része a 13/2014. (IV.18.) AB határozatban írtak szerint elvégzendő bizonyíthatósági teszt alapján tényállításnak, míg a birtok „tilos önhatalommal” történő megszerzésére vonatkozó megállapítás – amely alapvetően jogi fogalom – úgynevezett értékítélettel vegyes tényállításnak volt tekinthető. Azt a cikk nem tartalmazta, hogy ezen értékítéletnek mi volt a ténybeli alapja.

Az alperesek a közlés valóságtartalmának bizonyítása körében kizárólag az cím7. szám alatti ingatlanon 2021. szeptember 15-én 6 órától megindult eseménysorozatra hivatkoztak, a helyszínen készült video-felvételek alapján kiemelve egyrészt az ellenérdekű felek által megbízott vagyonvédő személyek közti dulakodás, másfelől pedig az épületet lezáró ajtó erőszakos, flex-szel történő felnyitásának tényét.

[23] A bizonyíthatósági teszt alapján nem volt tisztán véleménynyilvánítás az a közlés, miszerint a felperes tilos önhatalom alkalmazásával vette birtokba az ingatlant. A közlés jogi – szakmai – fogalmat használt, ami laikus személyek számára is csak arra enged következtetni, hogy a felperes nem csupán erőszakos módon, hanem jogellenesen, az erőszakot jogszerűtlenül alkalmazva szerzett birtokot. Ezen állítás igazságtartalma nyilvánvalóan ellenőrizhető, hiszen mindez bírósági, illetve jegyző előtti birtokvédelmi eljárásnak is tárgya volt. Ennek folytán – bár a közlés tényre való következtetést, jogi minősítést tartalmaz – inkább volt tekinthető tényállításnak, mint véleménynek.

[24] Rámutatott, hogy az I. r. alperesnek jogában állt kifejeznie a véleményét a kérdéses ingatlan birtokba vétele során tanúsított felperesi magatartásról. A PK. 12. számú állásfoglalás és a vonatkozó bírói gyakorlat (pl. BH1985.183., BH1986.272., BDT2008.1737., BDT2018.3903.) alapján véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat önmagában nem lehet sajtóhelyreigazítás alapja, míg jogi szakkifejezések szakszerűtlen, laikus használata önmagában nem alapoz meg helyreigazítási igényt, ha a véleményben megjelenő következtetés a logika alapvető szabályait nem sérti. Alapot adhat viszont a helyreigazításra a vélemény, ha valótlan tényállításon alapul, valótlan tényállítást fejez ki, illetve a valóságot hamis színben tünteti fel, vagy ha az nélkülözi a valós ténybeli alapokat, továbbá akkor is, ha a véleményben megjelenő következtetés sérti a logika alapvető szabályait (BH1976. 162. és a BH1983. 89.), illetve, ha a tényállítás feltételezéseken, következtetéseken alapul, vagy azt csupán mint lehetőséget tárja a közvélemény elé (BDT2011.2481.).

[25] Az elsőfokú bíróság szerint a perben annak volt jelentősége, hogy a logika alapvető szabályait sértette-e az a következtetés, hogy a felperes tilos önhatalommal foglalta el a szóban forgó ingatlant és ebből a szempontból a laikus értelmezését kellett szem előtt tartani. A sérelmezett alperesi közlés erről konkrétumot nem tartalmazott, nélkülözte azon elsődleges tények ismertetését, amelyekből megállapítható lett volna, milyen logika mentén jutott a cikk arra a következtetésre, hogy a felperes részéről a birtokfoglalás „tilos önhatalomnak” minősült, azaz jogszerűtlen volt. A PK. 12. sz. állásfoglalás értelmében e körben a közel három évvel korábbi riportokban tett megállapítások nem voltak figyelembe vehetők, az adott közlés valóságos tartalmának megállapítása során a sajtóközleményben meg nem jelent tények figyelmen kívül maradnak, a jogsértő közlés ugyanis tényállásrészek elhagyásával is megvalósulhat.

[26] Mivel az alperesek az elsőfokú eljárás során a tárgyalást elmulasztották, a törvényszék a Pp. 190. § (2) bekezdés a) pontja alapján nem vitatottnak tekintette azt a felperesi állítást, miszerint az alperesi szerkesztőség figyelemmel kísérte a távhőszolgáltatással kapcsolatban folyt hatósági és bírósági eljárásokat, így a perbeli cikk megjelenésekor ismerte a birtokvédelmi ügyekben meghozott határozatokat. Ezek szerint a Veszprémi Járásbíróság 12.G.20.310/2022/9-I. számú ítélete elutasította a helység1, cím7. szám alatti telekingatlan tulajdonosának, a cég2 Zrt.-nek a birtokvédelmi keresetét azon az alapon, hogy a tilos önhatalom a kérdéses ingatlan kapcsán nem nyert bizonyítást, továbbá a jelen per felperesének (ott alperesnek) a 2005. évi XVIII. törvény alapján jogcíme volt az ingatlan használatára és birtoklására. E bírósági határozat fényében azon sommás – az elsődleges tények és a következtetés szempontjainak előadását nélkülöző – alperesi következtetés, hogy a felperes tilos önhatalommal foglalta el a kérdéses ingatlant, ellenkezett a logika alapvető szabályaival.

[27] Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésükben az I-II.r. alperesek a Pp. 369. § (3) bekezdés b), c) és d) pontjai alapján – hivatkozással a 36/1994. (VI.24.) AB. és a 7/2014. (III.7.) AB. határozatra is - elsődlegesen annak megváltoztatásával a kereset elutasítását, másodlagosan a helyreigazítás főoldalon való közzététele időtartamának 24 órára mérséklését, valamint a felperes első- és másodfokú perköltségben marasztalását kérték.

[28] Előadták, hogy a felperes által sérelmezett „tilos önhatalommal” közlés olyan értékítélet volt, amelynek ténybeli alapjai minden elemükben megfeleltek a valóságnak, a közlés valótlan tényállítás nem tartalmazott, ezért helyreigazítás alapját sem képezhette. A politikai közbeszéd és újságírás szóhasználatában a „tilos önhatalom” kifejezés olyan tevékenységek minősítésére is használatos, amelyek jogi értelemben esetleg támadhatatlanok, de morálisan kifogásolhatóak. A sérelmezett közlés a cikkben ismertetett tények alapján egy tényre levont következtetés, értékítélet, mert a cikk írója a felperes által tanúsított magatartást morálisan aggályosnak tartotta, hiszen egy város közzolgáltatásának biztosítása morálisan kifogástalan, következetes, botrányoktól mentes magatartást kíván. Az, hogy a felperes „tilos önhatalommal” birtokot szerzett, köznyelvi és nem jogi értelemben minősítendő, jogi szakkifejezések szakszerűtlen, laikus használata önmagában nem ad alapot helyreigazításra.

[29] Az alperes vitatta az elsőfokú ítéletnek a helyreigazító közlemény főoldalon történő közzététele időtartamára vonatkozó rendelkezés indokoltságát és szükségszerűségét, mert általánosságban a 24 órás közzétételi kötelezettség elégséges és szükséges is ahhoz,

hogy a sérelmezett közlést tartalmazó korábbi írás olvasói reálisan értesülhessenek a helyreigazítás tényéről.

[30] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az érdemben helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását, valamint a II.r. alperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte.

[31] Előadta, hogy az I.r. alperes tudott arról, hogy a felperes részvételével folyt bírósági eljárások egyikében sem mondta ki jogerős határozat, hogy tilos önhatalommal foglalta el helységi távhőszolgáltatását biztosító létesítményeket, ezért nem lehetett magalapozott véleményről, valós tényekből levont okszerű következtetésekről beszélni a perbeli közlés kapcsán. Hivatkozott továbbá arra, hogy a helyreigazító közlemény közzétételi idejének mérséklésére irányuló fellebbezés érdemben nem vizsgálható, mert az a Pp. 500. § (2) bekezdés b) pontjába ütköző tiltott ellenkérelem-változtatásnak minősül, de a Pp. 373. § (3) bekezdése szerint is tiltott a fellebbezésben az ellenkérelem megváltoztatása.

[32] A fellebbezés az alábbiak miatt alapos.

[33] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § alapján tárgyaláson kívül bírálta el, a felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között gyakorolta, így az nem érintette az elsőfokú ítélet keresetet részben elutasító rendelkezését.

[34] Az elsőfokú eljárásban az alperesek az ellenkérelmükben nem kifogásolták, hogy a felperes a keresetében 48 órán keresztül kérte közzétenni a helyreigazító közleményt, ezért a fellebbezésükben az elsőfokú ítélet ezzel egyező rendelkezését vitató kérelem egyrészt a Pp. 373. § (3) bekezdésébe, másrészt a Pp. 500. § (2) bekezdés g) pontjába ütköző tiltott ellenkérelem-változtatásnak minősül, ezért az ítéltábla ezt a másodfokú eljárásban nem vizsgálhatta.

[35] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont, a keresetnek részben helyt adó döntésével viszont az ítéltábla nem értett egyet, mert az az irányadó anyagi jognak csak részben felel meg, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól részben eltérő jogi következtetés vonható le.

[36] Az ügy jogi megítélését tekintve az ítéltábla a következő alkotmányos szempontoknak tulajdonított jelentőséget.

[37] A szólásszabadság hatálya alá tartozik minden olyan közlés, amely része a társadalmi gondolatcserének. A közéleti szólas általános alkotmányjogi védelmet élvez, amely a jelen ügyben abban nyilvánul meg, hogy a sajtó közügyekben folytatott tájékoztató tevékenysége alkotmányos védelem alatt áll. Ennek keretei között a valótlan tényállítások nem élveznek korlátlan alkotmányos védelmet, de mint a társadalmi diskurzus velejárói, nem rekeszthetők ki a véleménynyilvánítási szabadság köréből. Ezért az ügy összes körülményének mérlegelése adott esetben vezethet arra, hogy mégisincs alkotmányos lehetőség a valótlan tényállítást tevő jogi felelősségre vonására {ld. az Alkotmánybíróság 34/2017. (XII. 11.) AB határozatát, Indokolás [33]-[34]}.

[38] A társadalmat foglalkoztató kérdésekben megnyilvánuló sajtó véleményének kifejtése során azzal egyidejűleg tényeket is közöl, a véleményformálás igényével való fellépésnek része az értékelés alapjául szolgáló tények közlése. A közéleti közlés megítélése pedig alkotmányosan meghatározott, ami azt jelenti, hogy az Alkotmánybíróság iránymutatása alapján mindig a véleménynyilvánítási jog felől közelítve kell a versengő értékek összevetését elvégezni, az ügy összes körülményét értékelni.

[39] A társadalmat élénken foglalkoztató – nem ritkán politikai színezetű – kérdésekben a sajtó gyakran helyezi magát tényfeltáró szerepbe. Ilyenkor a média a való tények kiderítése és a médiafogyasztók elé tárása érdekében a birtokába került információk halmazát elemzi, abból következtetéseket von le. Az úgynevezett „oknyomozó riport” megítélése egyebekben úgy alakul – ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen rámutatott –, hogy az abban megjelenő tartalom általában nem sért személyiségi jogot, ha az újság az általa elérhető valamennyi releváns információt közli és eleget tesz a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének, továbbá, ha a sajtószerv kellő gondossággal járt el, de a közlés hamisságát ennek ellenére nem ismerhette fel.

[40] Az adott ügyben jelentős értékelési szempont, hogy az egyes közlések nem ragadhatóak ki a szövegösszefüggésekből és azt kell vizsgálni, hogy a közlés az olvasók számára milyen jelentéstartalmat hordoz. Amennyiben a kifogásolt közlés összességében ténybeli alapokkal rendelkező politikai tartalmú, közügyben történt véleménynyilvánítás, azon belül értékítélet, akkor a szólásszabadság fokozottabb védelmét élvez.

[41] Nem lehet elvonatkoztatni attól a tényről, hogy a helységi helyi közéletben vita alakult ki arról, hogy helyesen járt-e el az önkormányzat a vagyongazdálkodás során, ezen belül is a város távhőszolgáltatása biztonságossá tétele érdekében. A perbeli cikk azoknak az álláspontját közvetítette, akik szerint több visszasság merült fel. Ez a téma egyértelműen közügy kategóriába tartozik, az érintett felperes pedig a projekt lebonyolításában teljes mértékben érintett volt.

[42] A cikk - témájában nem vitásan kiemelt közügyeket érintve - problémás helyzetként foglalkozott azzal is, hogy az önkormányzat a távhőszolgáltatási és távhőtermelési szerződéseket felmondta, azt célozva, hogy egy 100 %-ban önkormányzati tulajdonban levő cég, a felperes végezze ezen közellátási feladatokat. Végül azonban a kitűzött célt nem sikerült elérni, a városi közvetlen és közvetett távhőtulajdon elveszett. Ezzel összefüggésben tért ki arra a vitás esetre, amikor a felperes a távhővagyon egyes elemeit birtokba vette.

[43] Az egyes közlések vizsgálatát az előzőekben ismertetett szempontok mellett kellett elvégezni. Ezt az értékelést az elsőfokú bíróság a kereset elutasításával érintett közlések tekintetében helyesen végezte el, a helyreigazítani rendelt kijelentések vonatkozásában azonban értékelése nem volt megfelelő.

[44] A tényállítás és az értékítélet (vélemény) elhatárolása jogkérdés, egy adott kijelentés minősítése nem a felek jogi álláspontjától függ. Az irányadó értelmezési szempontok figyelembevételével a jogi minősítést a bíróságnak kell elvégeznie.

[45] A tényállításként minősítést nem alapozza meg az sem, hogy a bíróság az adott kijelentés vonatkozásában bizonyítást folytatott le, okiratokat értékelt. Az ítélkezési gyakorlatban közismert „bizonyíthatósági teszt” alkalmazása ugyan a tény és vélemény elhatárolását szolgálja, de a ténybeli alappal rendelkező értékítéletek és az értékítélettel terhelt tényállítások esetében a közlés egyes elemeinek bizonyíthatósága a jogi minősítés szempontjából nem döntő jelentőségű körülmény. Az iratok tartalmából megállapíthatóan az elsőfokú bíróság e körben a vitatott közlés ténybeli alapjait vizsgálta, a közléseket ezek alapján minősítette, a megállapított tények alapján pedig abban foglalt állást, hogy a kijelentések tényállítások vagy a feltárt tények alapján megfogalmazott értékelések, vélemények-e.

[46] Az ítéltábla szerint a fellebbezéssel érintett kitétel a való tények alapján élesen megfogalmazott, azonban okszerűtlennek nem tekinthető vélemény.

[47] A keresettel érintett „„tilos önhatalommal birtokot szerzett”, azaz erőszakosan elfoglalt” szövegrész nem bontható elemeire, két önálló kijelentő tagmondatra, hanem azok együttesen értelmezendők. Erre utal a két kijelentés között elhelyezett „azaz” kifejezés is, ami a funkcióját tekintve egy olyan, a jelen esetben magyarázó viszonyú mellérendelő segédszó, ami szavakat, mondatrészeket, tagmondatokat kapcsol össze egymással, kifejezve az összekapcsolt egységek közötti logikai viszonyt. Nem hagyható figyelmen kívül továbbá az sem, hogy a cikk idézőjelbe tette a „tilos önhatalommal birtokot szerzett” szövegrészt. Az idézőjelet nemcsak szó szerinti idézetek írásakor alkalmazzák, hanem gyakran egy-egy szó vagy kifejezés sajátos árnyalatát, jelentéstartalmát kívánják érzékeltetni vele. A jelen esetben az idézőjelbe tett kifejezés a nem vitásan erőszakos módon, dulakodásba torkolló, kapulevágással záródó birtokszerzést hangsúlyozta. A cikk sérelmezett kitétele tehát a felperes tevékenységének éles kritikájaként értékelendő, véleményként azonban – függetlenül attól, hogy helyes vagy helytelen – a szabad véleménynyilvánításhoz való jog széleskörű védelmét élvez.

[48] Ebből egyben az is következik – azzal együtt is, hogy az elsőfokú bíróság a tárgyalást elmulasztó alperesek esetében a Pp. 190. § (2) bekezdését helyesen alkalmazva nem vitatottnak tekintette, hogy az I.r. alperes ismerte a jogi értelemben vett tilos önhatalmat a felperes terhére meg nem állapító jogerős bírósági ítéleteket -, hogy az I.r. alperes nem a bírósági ítéletek jogi terminus technicusait tagadta el, hanem laikus szóhasználatral nyomatékosította az általa kifejezni kívánt egyet nem értését, politikai szempontokat is felhözva kritizálta az önkormányzat és a felperes – általa a közérdek oldaláról károsnak minősített - tevékenységét a városi távhőellátással összefüggésben.

[49] Az ítéltábla szerint tehát, mivel a sérelmezett sajtóközlemény egy közéleti-társadalmi vitát mutatott be és ennek során a helyi önkormányzat, illetve ahhoz kapcsolódó, a helyi közéletet széles körben érintő tevékenységben közreműködő fél tevékenységét kritizálta az adott konkrét közügy kapcsán, a szabad véleménynyilvánítás körében annak lehetőségei az átlagosnál tágabbak voltak, a kritika akár éles, vagy túlzó megfogalmazásokat is

tartalmazhatott. A negatív tartalmú kritika nem lépte túl a szabad véleménynyilvánításhoz való jog tágabb kereteit, így sajtó-helyreigazítás elrendelésének nem volt helye, tekintettel arra is, hogy kiemelt közérdek fűződik a politikai, közéleti viták szabad folyásához (Kúria Pfv.20.457/2024/5.). Ezért az elsőfokú bíróság e körben az Smtv. 12. § (1) bekezdés előírásait sértve kötelezte helyreigazításra az I.r. alperest.

[50] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet teljes egészében elutasította.

[51] Az ekként pervesztesnek bizonyult felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperesek Pp. 81. § szerint felszámított, a 32/2003. (VIII.22.) IM.r. (IM.r.) 3. § alapján megállapítani kért ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú perköltségét.

[52] Az ítéltábla az elsőfokú eljárásra 6 órányi jogi képviselői munkát tartott indokoltnak elszámolni az ügyfelekkel való egyeztetésre, a háttér információk, iratanyagok áttanulmányozására, az ellenkérelem megszerkesztésre és benyújtására, így az IM.r. 3. § (3) bekezdése alapján 36.000,- Ft + ÁFA elsőfokú ügyvédi munkadíj adódott. Az alperesek jogi képviselője a fellebbezésében ugyancsak az IM.r. 3. § alapján kérte az ügyvédi munkadíj megállapítását 4 óra időráfordítást megjelölve. Ennek nyomán a másodfokú eljárásra – az IM.r. 3. § (5) bekezdésében írtakra is figyelemmel - 12.000,- Ft + ÁFA összeget, a kétfokú eljárásra tehát összesen 48.000,- Ft + ÁFA = 60.960,- Ft-ot határozott meg az ítéltábla.

[53] A tárgyi illetékfeljegyzési jogos perben a feljegyzett 36.000,- Ft kereseti és 48.000,- Ft fellebbezési illeték megfizetésére a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján a pervesztes felperes köteles.

Győr, 2024. október 14.

dr. Szalay Róbert sk.

dr. Kovács Zsolt sk.

dr. Mészáros Zsolt sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró